

ע"פ 8758/05/18 - רמשן שירותים והשקעות בע"מ נגד מדינת ישראל

בית המשפט המחוזי בירושלים בשבתו כבית-משפט לערעורים פליליים

עפ"ת 8758-05-18 רמשן שירותים והשקעות בע"מ נ' מדינת ישראל
תיק חיצוני: מספר תיק חיצוני

בפני	כבוד השופטת ד"ר חיה זנדברג
מערערים	רמשן שירותים והשקעות בע"מ
נגד	
משיבים	מדינת ישראל

פסק-דין

ערעור לפי סעיף 57 לפקודת התעבורה [נוסח חדש] על החלטת בית-משפט השלום לתעבורה בירושלים מיום 3.5.18 (כב' השופט ארנון איתן) בבא"ש 17-05-18, אשר דחה את בקשתה של המערערת לביטול החלטה מינהלית אודות איסור שימוש ברכב לתקופה של 30 יום.

השימוע לנהג הרכב

1. ערעור זה עניינו החלטה מינהלית לאסור לתקופה של 30 יום את השימוש ברכב מס' 5856955 שבבעלות המערערת. המערערת, חברת רם-שן שירותים והשקעות בע"מ (להלן - חברת רם שן), היא - כלשונה - "חברה להסעות אשר עוסקת בביצוע הסעות מיוחדות עבור רשויות ממשלתיות ועירוניות דוגמת הדסה, עיריית ירושלים, מודיעין אזרחי וכו' " (סעיף 2 להודעת הערעור).
2. ביום 15.4.18 נערך במשטרה "שימוע לגבי החלטה בדבר איסור מנהלי על שימוש ברכב". השימוע נערך לנהג שנהג ברכב מס' 5856955 הנ"ל. הנהג הוא עובד של חברת רם שן.
3. במסגרת השימוע הודיע קצין המשטרה לנהג כי קיים יסוד להניח שיוגש נגדו כתב אישום בעבירה של הסעת נוסעים בשכר. השטר הוסיף והודיע לנהג כי הוא יכול להעלות בפניו טענותיו לצורך החלטתו בדבר איסור שימוש ברכב. תגובתו של הנהג הייתה: "אתה לוקח לי את הפרנסה".
4. החלטת קצין המשטרה הייתה לאסור על שימוש מנהלי ברכב לתקופה של 30 יום, ונימוקיו לכך היו "חומרת העבירה, מסוכנות עם עברי".
5. ביום 15.4.18 ניתנה לנהג על-ידי המשטרה "הודעה על שימוע לבעל רכב מס' 5856955". בהודעה זו התייחס הנהג - בשימוע הנ"ל - ניתנת ההזדמנות לבעל הרכב להשמיע טענותיו בפני קצין המשטרה.
6. ... במידה ולא יותיב בעל הרכב לשימוע, בסמכות קצין המשטרה לאסור את השימוש ברכב גם בהיעדרו".
7. **הבקשה לביטול איסור שימוש ברכב (בא"ש 17-05-18)**
8. כעבור כשבועיים, ביום 1.5.2018, הגישה המערערת לבית-המשפט הנכבד לתעבורה "בקשה דחופה ביותר לביטול איסור שימוש ברכב ובקשה דחופה להחזרת הרכב למבקש". בבקשה טענה המערערת כי לא הוזמנה לשימוע על-ידי המשטרה וכי לא נשמעו טענותיה לפני שינתנה החלטה בדבר איסור השימוש ברכב חרף העובדה כי היא בעלת הרכב, וכי השימוע נערך לנהג בלבד. המערערת טענה כי מדובר ברכב חדש, שמשמש לעבודה, ולכן האיסור על השימוש ברכב והחזרת הרכב במגרש חניה של המשטרה גורמים למערערת נזק כלכלי רב.
9. המערערת הוסיפה והדגישה בבקשה כי היא לא ציעה לכך עבירה, וכי הרשות שניתנה על ידה לנהג היא אך ורק להסעת נסיעות מיוחדות ולא להסעת נוסעים בשכר.
10. בבקשה של המערערת נתמכה בתצהירי של מר חיים אלקובי, שהוא - לפי שטעמו - בעליה של המערערת. התצהיר היה קצר ביותר, וכל שאמר בו הוא, למעשה, כי "כל האמור בבקשתו הינו נכון".
11. ביום 3.5.2018 קיים בית-המשפט הנכבד קמא דין בבקשה. המצהיר מטעם המערערת, מר חיים אלקובי, לא התייב לדין.
12. לאחר שמיעת טענות הצדדים, החליט בית-המשפט קמא הנכבד (כב' השופט ארנון איתן) לדחות את הבקשה. נימוקיו לכך היו, בעיקרם של דברים, כדלקמן:
"בעניין הטענה לפיה נשללה מהמבקשת זכות הטיעון, הרי שעיון בטופס השימוע שנערך מלמד כי הדבר נעשה בנוכחות הנהג, ורק לאחר שהעלה את טענותיו התקבלה החלטה. בנסיבות אלו וכל עוד מדובר במבקשת [המערערת] להתייב לשימוע, הרי שהצפייה כי הנהג יעידן אותה בדבר העבירה כדי שתתייב במקומו.
... לדין לא התייב נציג מטעמה של המבקשת [המערערת] ולא ניתן ללמוד מהתצהיר שהוגש כי החברה אכן פעלה בהתאם לחריגים המופיעים בסעיף 257, ובעניינו סעיף קטן (2). בנסיבות אלה, ומשלא הוכחה המבקשת כי היא חוסה תחת הסינים המופיעים בהוראת הסעיף, הרי שלא ניתן לקבוע כי נפל פגם בהחלטת הקצין. בנקודה זו ראיתי לציין כי אין בפגיעה הכלכלית לה נטען, ומבלי להקל בה ראש, כדי לשנות מההחלטה".
13. המערערת ערערה על פסק-הדין, והצדדים טענו בהרחבה בדיון שהתקיים.
14. ע"ד מארון סורו, בא-כוחה המלומד של המערערת, טען כי מבלי למעט מחומרטה של העבירה מיוחסת לנהג, אין מקום לפגוע במערערת בשל עבירה שלא בוצעה על ידה.
15. עוד הדגיש ע"ד סורו את הפגם שפיל, לעומתו, נכב' של אלקובי ביחס לחברה ה"ף של שמועו. ע"ד סורו הדגיש כי לעיתים קיים נגוד ענינים בין הנהג לבין בעל הרכב, כך שלטענתו לא נכון להסתפק בהתחייבותו של הנהג לעדכן את בעל הרכב. ע"ד סורו אף מסר כי הוא עצמו ניסה לגשת למסגרת התנועה על מנת לבקש שיערך שימוע למערערת, אך הדבר לא התאפשר.
16. לפיכך, ריכז ע"ד סורו כי בתבוסת התקופה הקצרה שנותנה לאיסור השימוש ברכב.
17. ע"ד רותם זוהר, באת-כוח המלומדת של המשיבה, עמדה על החומרה הרבה של העבירה המיוחסת לנהג. באשר להעד השימוע למערערת, ע"ד זוהר ציינה כי אין אמנם נוהל כתוב בעניין דרך עמדתו של בעל הרכב אך לדבריה המשטרה נוהגת על-פי החוק והפסיקה. על-פי החוק והפסיקה, ניתן להטיל על הנהג את החובה לעדכן את בעל הרכב ולהודיעו בדבר האפשרות לקיים שימוע. והלאו אם הנהג נהג ברשות של בעל הרכב, בוודאי שהנהג הוא הגורם היעיל ביותר להודיע לבעל הרכב על העניין.
18. ע"ד זוהר הפנתה בהקשר זה לפסק-דין של בית-המשפט המחוזי בחיפה בתיק ע"ח 23163-01-12 מ"י נ' דודל, שם נקבע לאמור - "החובה לערוך שימוע על פי תקנה 57 לתקנות התעבורה היא לנהג בלבד, כאשר ראוי כפי שעושה המשטרה להורות לנהג להודיע לבעל הרכב על קיומו של השימוע על מנת לתת לו הזדמנות ככל שחפץ להופיע גם כן לשימוע. דא עקא, שהחובה הייתה ונותרה בידי הנהג. הראיצולו של קיום שימוע לנהג נעוץ בעובדה כי מי שנהג ברכב הוא האחראי על ההתנהלות הקשורה ברכב. אין בכך כדי למנוע מבעל הרכב לפנות מאוחר יותר לבית-המשפט לביטול הגז, אך ברי כי השימוע יוצא לדרך בנוכחות הנהג, וכך עולה מתוך התקנות".
19. ע"ד זוהר הבהירה כי במקרה שבפנינו השוטרים היו מודעים היטב לכך שהנהג הוא עובד של המערערת, בעלת הרכב, שכן בהודעתו מסר הנהג שהוא עובד "בהסעות", וכי "הבוס" שלו אינו יודע שהוא הסיע נוסעים ברכב בתשלום, ועל כן מתבקש טבעי היה שהנהג, העובד, יעדכן את מעבידו, בעלי הרכב, אודות המקרה. עוד עמדה ע"ד זוהר על הקושי הרב הטמון בכך שהמצביח מטעם החברה לא התייב לדין בפניו בית-המשפט קמא ואף לא לדין בערעור הנוכחי.
20. **דין והכרעה**
21. טענותיה של המערערת בנוגע להעד השימוע שנערך לה, חרף היותה בעלת הרכב, הן טענות שראוי שהמשיבה תיתן עליהן את דעתה. כפי שטען ע"ד סורו, דווקא המקרה אליו הפנתה המשיבה בסיועיה (ע"ח 23163-01-12 מ"י נ' דודל) יכול להוות ראייה לכך שבמקרים מסוימים עלול להיווצר קושי מקום בו החובה להודיע לבעל הרכב אודות ההחרמה מוטלת אך ורק על הנהג. דובר של במקרה בו "הנהג אינו בעל הרכב ואף לא אביו, אלא המדובר ברכב של חברו של אביו אשר ניתן לו על ידי מקום העבודה בהיותו רכב שכור", והמדינה שם קיבלה את המלצת בית-המשפט להותיר את הרכב בידי בעליו.
22. עם זאת, נסיבות המקרה שבפנינו אינן מתאימות לדין בטענות מורכבות אלו. שכן בעניינו המצהיר מטעמה של המערערת לא התייב כלל לדין בבית-המשפט קמא, מבלי שניתן לכך הסבר המיח את הדעת, בשעה שהתצהיר מטעם המערערת היה ממילא לאקובי וחסר ביותר.
23. הסעיף הנוגן לענייני פקודות התעבורה [נוסח חדש] הוא סעיף 257א(א) (2) אשר קובע כך:
"היה לשטר יסוד להניח כי נהג עבר לעינו עבירה מן העבירות המפורטות בחלק א' לתוספת השביעית [העבירה של הסעת נוסעים בשכר מנויה שם], רשאי הוא לדרוש מהנהג להילוות אליו את קצין משטרה או לטול ממנו את רישיון הרכב... היה לקצין משטרה יסוד להניח כי יוגש כתב אישום נגד הנהג, רשאי הוא למסור לו הודעת איסור שימוש ברכב שבו נעברה העבירה לתקופה של 30 ימים... ולטול את רישיון הרכב".
24. סעיף זה מקנה לקצין המשטרה, כאשר יש לו יסוד להניח כי יוגש כתב אישום נגד הנהג, את הסמכות לאסור על שימוש ברכב שבו נעברה העבירה של הסעת נוסעים בשכר למשך תקופה של 30 ימים (במקרה הנוכחי, לא הייתה מחלוקת בדבר קיומן של ראיות לכאורה, ולא נטען כנגד קיומן של יסוד להניח כי יוגש כתב אישום נגד הנהג).
25. סעיף 257ב(א) לפקודת התעבורה קובע כי בעל הרכב והנהג רשאים לפנות לבית המשפט המוסמך בבקשה לביטול החלטה בדבר איסור שימוש מינהלי ברכב:
"בעל הרכב שלגביו ניתנה הודעת איסור שימוש לפי סעיף 257א וכן הנהג שקיבל את ההודעה, רשאים לבקש מבית המשפט, המוסמך לדון בעבירות תעבורה, לבטל את הודעת איסור השימוש; בית המשפט יחליט לבקשה לאחר ששמע את היועץ המשפטי לממשלה או את בא כוחו או שוטר".
26. סעיף 257ב(ב) לפקודת התעבורה קובע את גדר שיקול הדעת, שיפעיל בית-המשפט הדן בבקשה לביטול החלטה בדבר איסור השימוש:
"בית המשפט יבטל את הודעת איסור השימוש אם נוכח כי התקיים אחד מאלה:
(1) הרכב נלקח מבעליו בלי ידיעתו ובלי הסכמתו;
(2) מי שנהג ברכב פעל בניגוד להוראותיו של בעל הרכב, ובעל הרכב עשה כל שביכולתו כדי למנוע את העבירה כאמור בסעיף 257א(א)".
27. כלומר, סעיף 257ב(ג) מצמצם את שיקול דעתו של בית-המשפט אך למקרים בהם מוכח שהרכב נלקח מבעליו בלי ידיעתו ובלי הסכמתו, ולמקרים בהם הנהג פעל בניגוד להוראות בעל הרכב - כפי ששך בעניינו - ובעל הרכב עשה כל שביכולתו כדי למנוע את העבירה. רגה כי העברת הנטל אל בעל הרכב, כפי שקבע המחוקק בסעיף 257ב(ג) ה"ל, מבטאת את עמדתו של המחוקק לפיה ראוי להרחיב את הנהגים מלבד את העבירות המדוברות באמצעות החתימות בשלטה של בעל הרכב על הנהגים.
28. סעיף 257ב(ג) מרחיב את גדר שיקול דעתו של בית המשפט, בקובעו כי "בית המשפט רשאי לבטל את הודעת איסור השימוש, או לקבוע תקופה קצרה יותר לאיסור השימוש, בתנאים או ללא תנאים, אם התקיימו נסיבות אחרות מאלה האמורות בסעיף קטן (ב), המצדיקות זאת, ולענין זה רשאי בית המשפט להביא בחשבון, בין השאר, את הזיקה בין בעל הרכב לבין מי שנהג ברכב".
29. ענינו הואות כי תנאי מרכזי להפעלת סמכותו של בית-המשפט לבטל החלטה בדבר איסור שימוש ברכב הוא הוכחת נתונים **עובדתיים**, הנוגעים לפעולותיו של בעל הרכב ולמערכת היחסים בינו ובין הנהג הרכב. משמעותה תמכה את בקשתה בתצהיר לאקובי, והמצהיר מטעמה לא טרח להגיע לדין בפני בית-המשפט קמא, לא הכוחו הטעמים המצדיקים את ביטול איסור השימוש.
30. אילו המצהיר היה מתייב לבית-המשפט קמא הוא יכול היה להצהיר ולהסביר האם הנהג דיווח למערערת אודות איסור השימוש ברכב אם לא; מדוע הבקשה הגושה לבית-המשפט קמא רק לאחר למעלה משבועיים; מה הפעולות שהמערערת עשתה על מנת להבטיח שנהגיה לא יסיעו נוסעים בשכר; וכל כיוצא באלו נתונים עובדתיים שהם חיוניים להכרעה במקרה כגון דא.
31. משמעותו לא התייב, נותרו עם תצהיר לאקובי, שאין בו כדי לתמוך בבקשתה של המערערת.
32. משמעותה המשיבה כי היא ביקשה מהנהג לעדכן את המערערת, כי הנהג הוא עובד של המערערת, וכי אין כל ראייה לכך שהמערערת לא קיבלה את ההודעה אודות השימוע, וכן נוכח העובדה שהמצהיר מטעם המערערת הגיש תצהיר לאקובי ולא טרח להתייב לדין בבית המשפט קמא, הרי ש לקבוע כי לא הוכח שהמערערת לא ידעה אודות הזימון לשימוע של הנהג, וכי לא הוכח שהתקיימו התנאים העובדתיים, הקובעים בפקודה, ואשר בהתקיימם יש מקום לבטל את הוראת איסור השימוש.
33. משעובדות אלו לא הוכחו - דין הערעור להידחות.
34. מטעמים אלו, הערעור נדחה.

יתנה היום, כ"ד אייר תשע"ח, 09 מאי 2018, בהעדר הצדדים.